

روزنامه صبح غرب کشور

صاحب امتیاز: مسعود جوادندل | مدیرمسئول: سید حسن قشمی | سردبیر: زهره پورویابی | چاپ: پیام رسانه | نشانی تحریریه: همدان، خیابان پاستور، کوچه شهید عزیزان، پلاک ۵۹

تلفن دفتر مرکزی: ۰۳۱۳۰ - ۰۸۱ | امور مشترکین: ۰۹۱۸۳۱۶۸۵۷۴

صاحب امتیاز روزنامه: ۰۹۱۸۸۳۱۵۴۱ | آگهی‌ها: ۰۸۱ - ۲۸۲۵۴۰ - ۸۱

پيامک: ۰۳۰۰۱۸۱۸۲۰ | ارتباط يا تحریریه: ۰۸۱ - ۲۸۲۷۲۹۳۹ | دورنما: ۰۸۱ - ۲۸۲۸۱۸۴۹

| گستره توزیع: استان‌های ایلام - کرمانشاه - کردستان - مرکزی - همدان |

امام علی علیه‌السلام فرمودند: دانش، میرایی است گرانتمايه و آداب، زیورهايي نو به نو و اندیشه، آينه‌ای صافي است.

www.sepehrgharb.ir Email: sepehrgharb.news@gmail.com sepehrgharb_live

یکی از استادان باسابقه منبت‌کاری روستای اشترمل توپسرکان:

هنر منبت روستای اشترمل در آستانه فراموشی است

■ طرح گلریز چه ویژگی‌هایی دارد؟

طرح گلریز در دهه ۵۰ توسط آقای رضا صنیعی معرفی شد که طرح درب‌های امامزاده داود (ع) و امامزاده صالح (ع) تهران توسط منبت‌کاران کارگاه او خلق شده است. او طراح چیره‌دستی بود و گلریز را در آن زمان طراحی کرد؛ من هم در دوره مذکور شاگردش بودم و نخستین میل‌هایی که با طرح گلریز در کارگاه ما تولید شدند، منبتش را من انجام دادم.

اکنون این طرح بیشتر در ملایر مطرح است؛ آن دوران یک‌سری میل‌ها تولید می‌شدند که گوشواره کوچک نام داشتند که به‌مرور هر طرحی توسعه یافته و تغییر می‌کند.

■ چه ویژگی‌هایی باعث شده آثار شما منحصربه‌فرد باشند؟

دقت در کار و توجه به کیفیت به‌جای میزان درآمد، مهم‌ترین دلیلی است که باعث شده آثار ما منحصربه‌فرد باشند، بنده از این وضعیت راضی هستم، چراکه کار باکیفیت تحویل مشتری می‌شود.

■ سخت‌ترین چالش‌هایی که تاکنون در این حرفه با آن‌ها روبه‌رو شده‌اید، چه مواردی بوده‌اند؟

حرفه ما چالش‌های زیادی داشته است؛ این رکود بازاری که هم‌اکنون در کار منبت وجود دارد، اوایل انقلاب و قبل‌تر از آن نیز وجود داشته است. اما ما استقامت کرده و شغل خود را تغییر نداده‌ایم.

ورود CNC به بازار نیز یکی از مواردی بوده که در کنار پایین آمدن قدرت خرید مردم، باعث ایجاد مشکلاتی برای ما شده است. از طرفی مواد اولیه برای منبت‌کاری نیز گران است؛ به‌طور مثال قیمت یک متر چوب راش باکیفیت وارداتی بین ۶۰ تا ۷۰ میلیون تومان بوده، حال آنکه برای تولید یک میل علاوه‌بر چوب، به رنگ، پارچه و سایر مواد نیز نیاز داریم. بنابراین این مهم قیمت محصول نهایی را افزایش می‌دهد.

■ از محصولات شما در بازارهای داخلی یا خارجی چگونه استقبال می‌شود؟

هم‌اکنون وضعیت بازار ما مطلوب نیست؛ شما اگر سری به کارگاه من در کرج بزنید، خواهید دید

نماینده‌گی‌های سپهرغرب در استان‌ها

عاطفه آزاد پور (ایلام): ۴۹۰۴ ۹۴۳ ۰۹۱۸

فرزاد منتی (کرمانشاه): ۲۷۲۹ ۱۳۰ ۰۹۱۸

شیرین مرادی(کردستان): ۶۹۸۴ ۸۷۷ ۰۹۱۸

مینیا یاحقی(مرکزی): ۴۹۰۹ ۱۷۹ ۰۹۹۰

سپهرغرب، گروه گردشگری – شهره کرمی؛ در گفت‌وگو با یکی از استادان باسابقه منبت‌کاری روستای اشترمل توپسرکان مشخص شد این‌روزها بازار فروش محصولات منبت‌کاری رونق گذشته را ندارد و درصورت عدم توجه، این هنر به فراموشی سپرده خواهد شد؛ چراکه بسیاری از هنرمندان این حرفه به دیگر مشاغل روی آورده‌اند.

منبت به معنای رویانیدن بوده و کنایه از برجسته‌سازی ایده ذهنی هنرمندان بر تن انواع چوب است؛ درواقع هرگونه ایجاد برآمدگی و فرورفتگی در چوب را منبت می‌نامند. این هنر در مناطق جغرافیایی مختلف وجود دارد، اما در تمام دنیا ابزار و سبک کار فعالان آن، نزدیک به یکدیگر است، البته این هنر در هر کشور ارتباط عمیقی با فرهنگ، معماری، هنر و افسانه‌های آنجا دارد.

هنر منبت از دیرباز در بسیاری از روستاهای استان همدان مورد توجه قرار داشته است و روستاهای توپسرکان ازجمله خاستگاه‌های این هنرصنعت بوده و هستند؛ به‌طوری که در روستاهای اشترمل، جیجانکوه، سیدشهاب و مبارک‌آباد شاهد کارگاه‌های باسابقه‌ای هستیم که در آن‌ها نقش گل‌های چندپدر که در بین صنعتگران این منطقه به گلریز معروف است، جزء ویژگی‌های نقوش منبت توپسرکان به حساب می‌آید و برگرفته از نقوش‌ونگار فرش‌های دستیافت ایرانی است، خلق شده و به نمایش گذاشته می‌شود.

معمولاً چوب‌های مرغوب مانند گردو، چوب‌های جنگلی منطقه و دیگر موارد که در برابر رطوبت و پوسیدگی مقاوم هستند، برای خلق آثار در منبت‌کاری روستای اشترمل مورد استفاده قرار می‌گیرند و اغلب طرح‌ها و نقوش منبت‌کاری اشترمل، از طبیعت الهام می‌گیرند.

منبت‌کاران این روستا از ابزارهای سنتی مانند انواع مختلف مغار، چکش چوبی، سوهان، رنده و مته‌های دستی استفاده می‌کنند و نهایت دقت و ظرافت را به‌کار می‌گیرند؛ منبت‌کاری اشترمل نقش قابل توجهی در اقتصاد هنرمندان این منطقه داشته و آوازه این هنر به دیگر کشورها نیز

رسیده است.

نقوش و سبک منبت‌کاری اشترمل نشان‌دهنده پیوند عمیق هنرمندان با فرهنگ و تاریخ منطقه توپسرکان بوده؛ این هنر گویای ذوق و سلیقه، مهارت و خلاقیت هنرمندان طی نسل‌ها است. حال با توجه به آنچه بیان شد، درخصوص تاریخچه این هنر و وضعیت فعلی آن با مراد (رضامراد) ترکاشوند که یکی از منبت‌کاران باسابقه روستای اشترمل شهرستان توپسرکان است، گفت‌وگو کرده‌ایم که در ادامه می‌خوانید:

■ چه چیزی شما را به منبت‌کاری جذب کرد؟

پدرم قبل از انقلاب در کارخانه‌ای به‌نام بنی‌هاشمی که در آن میل و منبت ساخته می‌شد (واقع در میدان امام حسین (ع) تهران)، مشغول به کار بود. سال ۱۳۴۶ وقتی برای دیدن او به محل کارش رفتم، با دیدن کنده‌کاری‌ها و نقش‌ونگارهایی که روی چوب ایجاد شده بود، در سن ۱۴ سالگی به این کار علاقه‌مند شدم و از او خواستم تا در آن کارخانه مشغول به کار شوم؛ پدرم به من گفت برای این کار مزدی دریافت نخواهی کرد، با این وجود قبول کردم که در آن کارخانه کار کنم. البته این کار آسان نبودم و مرا چون کم‌سن و روستایی بودم، نمی‌پذیرفتند، اما به سفارش پدرم جذب کارخانه شدم.

من نخستین فردی بودم که از روستای اشترمل به این حرفه مشغول شدم و سپس این هنر را به

دیگر هم‌روستایی‌های خود آموزش دادم.

فعالیت من در این حرفه بعد از حدود چهار سال، توسعه یافت و بعد از احداث کارگاه خودم، افراد بیشتری به این حرفه مشغول شدند؛ فردی نیز به‌نام میرزا کاروند بعد از انقلاب به روستا بازگشت و کارگاه خود را راه‌اندازی کرد که افراد بیشتری را آموزش داد. در آن زمان اهالی روستاهای اشترمل و جوکار این هنر را آموختند و باعث شدند منبت به شهرستان‌های توپسرکان و ملایر نیز راه یابد.

■ از چه نوع چوب‌هایی بیشتر در کار خود استفاده می‌کنید و چرا؟

برای کار منبت چوب گردو بهتر از سایر چوب‌ها است؛ البته کار کردن با آن مشکل است، اما نمایش هنر منبت روی این چوب زیباتر می‌شود. از طرفی چوب گردو دارای چربی است که ازجمله مزیت‌های آن محسوب می‌شود؛ چوب راش بعد از گردو، گزینه دیگر از انواع چوب است که مورد استفاده قرار می‌گیرد.

■ روند طراحی و اجرای یک اثر منبت‌کاری

گردشگری خانوادگی، دریچه‌ای نو در ارتقای کیفیت زندگی ایرانیان

طبیعی برای بهبود سلامت روانی، انجام شود. عضو انجمن متخصصان گردشگری کشور ویژگی بارز بسته‌های سفر خانوادگی را در تنوع برنامه، مقرون‌به‌صرفه بودن و جذب خانواده‌های بیشتر عنوان کرد که به افزایش رضایت و مشارکت خانواده‌ها در سفرهای داخلی منجر می‌شود.

وی ادامه داد: طراحی نرم‌افزار گردشگری خانوادگی که می‌تواند اطلاعاتی در زمینه مسیرهای مناسب برای خانواده‌ها، اقامتگاه‌های خانوادگی، جاذبه‌های دوست‌دار خانواده و تورهای ویژه ارائه دهد و مردم نیز بتوانند تجربیات خود را در سفرها را در آن به اشتراک بگذارند و از تجربیات دیگران نیز بهره‌مند شوند، پیشنهاد می‌شود؛ ضمن آنکه باید توجه داشت که ضمن فراگیر شدن استفاده از فناوری و دسترسی زیاد مردم به اینترنت، در هزینه و زمان سفر خانوادگی صرفه جویی می‌شود.

■ توجه به قدرت رسانه‌ها و شرکت‌های سیاحتی در تبلیغات سفرهای خانوادگی

حسینی با اشاره به قدرت اثربخشی رسانه‌ها با تولید برنامه‌های تلویزیونی و رسانه‌ای به‌صورت مستند، داستانی و آموزشی در قالب کلیپ، گزارش تصویری، سریال، فیلم‌های کوتاه و غیره، اظهار کرد: این قالب‌های هنری با موضوع مقاصد مناسب سفرهای خانوادگی و فواید و مزایای آن‌ها، جالب توجه است و به‌طور قطع به‌دلیل فرهنگ خانوادگی قوی در کشور، از محتواهای سفر خانوادگی می‌شود و محرکی برای ایجاد فرهنگ سفر خانواده‌محور است.

این کارشناس گردشگری گفت: برنامه‌ریزی شرکت‌های مسافرتی و سیاحتی با همکاری راهنمایان گردشگری جهت برگزاری تورهای خانوادگی سبز با هدف فرهنگ‌سازی در استفاده حداقلی از منابع طبیعی، تولید کم‌ترین زباله، ترویج رفتار مسئولانه در طبیعت و حفاظت از محیط زیست در سفر با برگزاری کارگاه‌های آموزشی که سبب جذب مخاطبان آگاه به حفاظت از منابع طبیعی و میراث ملی می‌شود نیز حائز اهمیت است.

وی معتقد است: برای عملیاتی شدن و نهادینه‌سازی فرهنگ انجام سفرهای خانوادگی درواقع نیاز به یک رویکرد چندجانبه داریم که برنامه‌ریزی دقیق، ایجاد زیرساخت‌های مناسب، حمایت‌های مالی و فرهنگی و استفاده از ابزارهای نوین دیجیتال را در برمی‌گیرد؛ به‌طور قطع تقویت پیوندهای خانوادگی از طریق گردشگری خانواده‌محور علاوه‌بر اینکه بر توسعه اقتصادی، فرهنگی و حفاظت از منابع طبیعی و محیط زیست اثرگذار است، به‌عنوان یک محرک اصلی به پیشرفت اجتماعی منتهی خواهد شد.

اجتماعی گردشگری خانواده‌محور مورد توجه است، به برقراری ارتباط با دیگر خانواده‌ها اشاره و اظهار کرد: این موضوع می‌تواند به تقویت حس اتحاد و انسجام در جامعه منجر شود؛ در این زمینه می‌توان با برگزاری رویدادها و جشنواره‌های گردشگری خانوادگی اشاره کرد که خانواده‌های مختلف بتوانند تجربیات خود را به اشتراک بگذارند و به ارتقای حس همبستگی اجتماعی کمک شود. ■ **اهمیت سفرهای خانوادگی از بُعد فرهنگی** حسنی در بخش دیگر به سفرهای خانوادگی از جایگاه فرهنگی اشاره و تصریح کرد: خانواده‌ها می‌توانند در حین سفر، فرهنگ و آداب و رسوم مناطق مختلف را به فرزندان خود معرفی‌کنند؛ فرصتی برای آموزش و آگاه‌سازی از تاریخ و هنر ایرانی به نسل جوان فراهم می‌آید و درنتیجه کسب این تجربه‌ها، هویت فرهنگی جوان‌ترها تقویت می‌شود.

وی ادامه داد: از دیگر مزایای سفرهای خانوادگی این است که خانواده‌ها با چالش‌های زیست‌محیطی، میراث فرهنگی، صنایع دستی و سایر مشکلات آشنا شده و نسبت به حفاظت از این منابع ضمن آگاهی، اهتمام لازم را خواهند داشت.

این کارشناس گردشگری از دیگر تأثیرات مثبت سفرهای خانواده‌محور ضمن توصیف آن به‌عنوان پایدارترین شکل گردشگری، به کاهش تأثیرات منفی زیست‌محیطی، توزیع عادلانه درآمد در مناطق مستعد و برخوردار، افزایش حس خوشبینی و تعلق خاطر در جای‌جای سرزمین کهن ایران و تقویت حس غرور و هویت ایرانی‌ها در اثر آشنایی با میراث عظیم و بی‌بدیل فرهنگی، تاریخی و طبیعی کشور به‌وجود می‌آید، اشاره کرد. ■ **راهکارهای عملیاتی شدن گردشگری خانوادگی**

حسینی با بیان اینکه در مسیر ایجاد تحول عملی در سفرهای خانوادگی قطعاً چالش‌ها و فرصت‌های قابل توجهی وجود دارد، تصریح کرد: برای تحقق اهدافی که عنوان شد، برنامه‌ریزی و اجرای تورهای خانوادگی با رویکرد چند نسلی باید طراحی شود، چون این سفرها نیازهای همه اعضای خانواده از کودکان تا سالمندان را پوشش می‌دهد و برنامه‌های متنوعی از تفریحات کودکانه، رویدادهای آموزشی برای نوجوانان و فعالیت‌های روحیه‌برانگیز و آرامش‌بخش سالمندان را در دل خود جای می‌دهد.

وی ادامه داد: این تورهای خانوادگی می‌تواند به‌صورت موضوع‌محور بر پایه تورهای هنری با بازدید از مناطق هنری و کارگاه‌های صنایع دستی، تورهای تاریخی هدفمند، بازدید از موارث فرهنگی اعم از ملموس و ناملموس و تورهای سلامت و طبیعت‌درمانی با اقامت در مناطق

سپهرغرب، گروه گردشگری؛ عضو انجمن متخصصان گردشگری کشور گفت: سفرهای خانوادگی نه‌تنها به تقویت روابط عاطفی و اجتماعی خانواده‌ها کمک می‌کنند، بلکه دریچه‌ای نو به روی تحقق اهداف توسعه پایدار و ارتقای کیفیت زندگی ایرانیان می‌گشاید.

یکی از خاطره‌انگیزترین سفرهایی که در ذهن هرکدام از ما باقی می‌ماند، سفرهای خانوادگی است؛ یک ماجراجویی و تجربه از حرف‌هایی که ردوبدل می‌شود، از مسیرهایی که طی می‌شود، از دیدنی‌هایی که به تماشای می‌نشینیم، از خرید سوغات‌ها، دوستان، جاذبه‌ها و البته از اطمینانی که در کنار هم داریم و در شیرینی‌ها، خستگی‌ها و صوری‌های سفر سهیم و تکیه‌گاه یکدیگر هستیم. درباره اهمیت سفرهای خانوادگی باید گفت یک پژوهشگر گردشگری معتقد است سفرهای خانوادگی نه‌تنها به تقویت روابط عاطفی و اجتماعی خانواده‌ها کمک می‌کنند، بلکه نقش کلیدی در توسعه اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی جامعه ایران دارند. با برنامه‌ریزی و سرمایه‌گذاری مناسب، این نوع سفرها می‌توانند به عاملی مؤثر در تحقق اهداف توسعه پایدار و ارتقای کیفیت زندگی ایرانیان تبدیل شوند.

■ اهمیت سفرهای خانوادگی از منظر اقتصادی

مهران حسنی با بیان اینکه در جامعه ایرانی خانواده‌ها به‌عنوان گروه‌های مصرف‌کننده اصلی در سفر به افزایش درآمد جامعه محلی با خرید صنایع دستی، اقامت در هتل‌ها و دیگر مراکز اقامتی، صرف غذا در مراکز عرضه غذاهای محلی و غیره کمک می‌کنند، افزود: از سوی دیگر سفرهای خانوادگی سبب رشد گردشگری داخلی شده و خانواده‌ها به‌جای سفر به کشورهای خارجی، به مناطق مختلف ایران سفر کرده و این امر در حفظ منابع مالی در داخل کشور از منظر اقتصادی، تأثیر خواهد گذاشت.

■ اهمیت سفرهای خانواده‌محور از جایگاه اجتماعی

عضو انجمن متخصصان گردشگری کشور درباره بُعد اجتماعی سفرهای خانوادگی سخن گفت و آن را فرصتی برای تعامل بیشتر بین اعضای خانواده دانست که زمان بیشتری برای گفت‌وگو، تفریح و فعالیت‌های گروهی دارند. در این نوع از سفرها افراد همانند سفر به مناطق طبیعی، تاریخی، و فرهنگی، می‌توانند تجربه‌های خاص و مشترکی کسب کنند و درنتیجه روابط آن‌ها عمیق‌تر شود. همچنین در تحقیقات علمی اثبات شده است که فعالیت‌های جمعی در سفر سبب کاهش فشارهای روانی اعضای خانواده و بهبود کیفیت زندگی می‌شود.

وی از دیگر موضوعات مهمی که در بُعد

